

**Tēmas sertifikācijas jomai
 “Elektroietaišu ekspluatācija”**

Spriegumam no 110 kV līdz 400 kV	
Sertifikācijas virziens:	Transformatoru apakšstacijas un sadales punkti
<i>Teorētiskie aspekti:</i> apakšstaciju elektriskās (principiālās un operatīvas) shēmas, darbība, transformatoru paralēla darbība, ekspluatācija; neitrāles darba režīmi; līdzstrāvas tehnoloģijas, izolācijas eļļas un elegāzes ķīmiskās; īpašības, testēšana, apzīmējumi, krāsojumi un uzlīmes u.c.	
Sertifikācijas virziens:	Gaisvadu līnijas
<i>Teorētiskie aspekti:</i> GL balstu tipi un materiāli; GL aizsargjoslas, GL trases iezīmēšana dabā, balstu izvietojums, nomaiņa trasē; apzīmējumi, signālzīmes; pārnesamie zemējumi GL; GL šķērsojumi un tuvinājumi savstarpēji un ar inženierkomunikācijām u.c.	
Sertifikācijas virziens:	Kabeļlīnijas
<i>Teorētiskie aspekti:</i> KL aizsargjoslas; apzīmējumi, informatīvās zīmes; KL trases sagatavošana kabeļu guldīšanai; kabeļu ar plastmasas izolāciju konstrukcija; kabeļa uzmafas un gala apdares; GL šķērsojumi un tuvinājumi savstarpēji un ar inženierkomunikācijām u.c.	
Sertifikācijas virziens:	Relejaizsardzība un automātika
<i>Teorētiskie aspekti:</i> īsslēguma veidi elektrotīklā; iebūvētās aizsardzības, jaudas slēdžu ieslēgšanas un atslēgšanas ķēdes; kopdarbība ar vadības/informācijas sistēmu u.c.	
<i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> RAA principiālās un montāzas shēmas; strāvmaiņu un spriegummaiņu sekundāro ķēžu slēgumi, zemēšana; fiksēta un nefiksēta pievienojuma pieslēgšana kopņu sistēmai; nosacījumi kontrolkabeļu un vadu markēšanai; RAA iekārtu pieņemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.	

Spriegumam no 1 kV līdz 35 kV	
Sertifikācijas virziens:	Gaisvadu līnijas
<p><i>Teorētiskie aspekti:</i> GL balstu konstrukcijas un materiāli; GL aizsardzības zonas; apzīmējumi, informatīvās zīmes; kailvadu, izolētu vadu pielietošana; piekarkabeļu armatūra; GL šķērsojumi un tuvinājumi savstarpēji un ar inženierkomunikācijām u.c.</p> <p><i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> balsta celšanas paņēmieni, nostiprināšana; atsaites konstrukcija; kailvadu, izolētu vadu izvilkšana un montāža balstā; piekarkabeļu montāža; GL zemēšana, zibensaizsardzība un pārsriegumaizsardzība; GL izbūves kvalitātes kontroles sistēma; GL pieņemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Kabeļlīnijas
<p><i>Teorētiskie aspekti:</i> kabeļu veidi; kabeļa dzīslu un izolāciju materiāli; kabeļu šķērsgriezumu nomenklatūra; aizsargjoslas platumis; aizsarglentas un brīdinošās lentas; kabeļu paralēlā guldīšana KL šķērsojumi un tuvinājumi savstarpēji un ar inženierkomunikācijām u.c.</p> <p><i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> kabeļu guldīšana; liekuma rādius; KL ierīkošana zemē; KL ierīkošana kabeļcaurulēs, kabeļrenes un kabeļblokos; KL ierīkošana āku levados; kabeļu gala apdaru, savienošanas uznavu montāža un pārbaude; KL izbūves kvalitātes kontroles sistēma; KL pieņemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Transformatoru apakšstacijas un sadales punkti
<p><i>Teorētiskie aspekti:</i> TA veidi; elektroizolācijas materiāli; 20/0,4 kV transformatoru tinumu slēguma grupas; kompensatori; jaudas koeficienta uzlabošana; dabīgo zemētāju pielietojums transformatoru apakšstacijā; grafiskie apzīmējumi elektriskajās shēmās u.c.</p> <p><i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> transformatoru apakšstaciju konstruktīvie risinājumi un uzstādišanas tehnoloģijas; prasības arā un slēgta tipa sadalietaisēm; zemēšana, prasības zemējuma pretestībai; komutācijas aparāti; prasības komercuzskaites ierīkošanai; pārbaudes apjomī un normas vidsrieguma elektroietaisēs u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Elektrostaciju elektriskā daļa, t.sk. elektrodzinēji un ģeneratori
<p><i>Teorētiskie aspekti:</i> elektroizolācijas materiāli; biezāk pielietojamo kabeļu veidi; vējgenerotoru, hidrogenerotoru, gāzturbīnu, fotoelektrisko sistēmu konstrukcijas; ģeneratora, fotoelektriskās sitēmas paralēlā darbība ar tīklu; ģeneratora un fotoelektriskās sistēmas darbība autonomā režīmā; invertoru tipi un pieslēgums tīklam, sprieguma kvalitātes prasības publiskajā elektrotīklā; apzīmējumi, krāsojumi unuzlīmes elektrostacijas elektroietaisēm u.c.</p> <p><i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> ģeneratoru uzstādišana, pieslēgšana, regulēšana; vārpstu centrēšanas metodes; gultņu veidi, montāža demontāža; parametri, kuri jākontrolē, palaižot un darbinot ģeneratoru; elektrodzinēja savienošana ar darba mašīnu, sajūgu veidi; elektroenerģijas uzskate; zemējuma ierīkošana, zibensaizsardzība; periodiskās pārbaudes, pieņemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Relejaizsardzība un automātika
<p><i>Teorētiskie aspekti:</i> īsslēguma veidi vidsrieguma elektrotīklā; neitrāles darba režīmi; iebūvētās aizsardzības; ARI un AAI pamatprincipi; jaudas slēdžu ieslēgšanas un atslēgšanas ķēdes; kopdarbība ar vadības/informācijas sistēmu u.c.</p> <p><i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> RAA principiālās un montāžas shēmas; strāvmaiņu un spriegummaiņu sekundāro ķēžu slēgumi; fiksēta un nefiksēta pievienojuma pieslēgšana kopņu sistēmai; nosacījumi kontrollkabeļu un vadu markēšanai; bojājuma vietas uzrādītāju uzstādišana; RAA iekārtu pieņemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	

Spriegumam līdz 1 kV	
Sertifikācijas virziens:	Gaisvadu līnijas
<p>Teorētiskie aspekti: GL balstu konstrukcijas un materiāli; GL aizsardzības zonas; apzīmējumi, informatīvās zīmes; kailvadu, izolētu vadu pielietošana; piekarkabeļu armatūra; GL šķērsojumi un tuvinājumi savstarpēji un ar inženierkomunikācijām u.c.</p> <p>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes: balsta celšanas paņēmieni, nostiprināšana; atsaites konstrukcija; kailvadu, izolētu vadu izvilkšana un montāža balstā; piekarkabeļu montāža; GL zemēšana, zibensaizsardzība un pārsriegumaizsardzība; GL izbūves kvalitātes kontroles sistēma; GL pienemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Kabeļlīnijas
<p>Teorētiskie aspekti: KL aizsargjoslas; apzīmējumi, informatīvās zīmes; KL trases sagatavošana kabeļu guldīšanai; kabeļu ar plastmasas izolāciju konstrukcija; kabeļa uzmafas un gala apdares; GL šķērsojumi un tuvinājumi savstarpēji un ar inženierkomunikācijām u.c.</p> <p>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes: kabeļu montāžas tehnoloģijas un pasākumi aizsardzībai no mehāniskiem bojājumiem; savienojošo uzmafu, gala apdaru montāža; kabeļu ietaises; kabeļu tuneli, kanāli, šahtas, kabeļu akas u.c.; kabeļu guldīšanas zemē, kabeļu ievilkšana caurulēs, kabeļu ievilkšana kabeļu akās, kabeļu beztranšejas ievilkšana; KL konstrukciju zemēšana, zibensaizsardzība un pārsriegumaizsardzība; KL izbūves kvalitātes kontroles sistēma; KL pienemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Elektrostaciju elektriskā daļa, t.sk. elektrodzinēji un ģeneratori (mikroģeneratori)
<p>Teorētiskie aspekti: mainstrāvas un līdzstrāvas mašīnu izvadi, tīnumu slēgumu veidi; elektrodzinēju palaišanas metodes; elektroizolācijas materiāli; biežāk pielietojamo kabeļu veidi; paralēlai darbība ar elektrotīklu, autonoma darbība; sprieguma kvalitātes prasības publiskajā elektrotīklā, grafiskie apzīmējumi un saīsinājumi elektriskajās shēmās u.c.</p> <p>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes: ģeneratoru, elektrodzinēju uzstādīšana, pieslēgšana, regulēšana; vārpstu centrēšanas metodes; gultņu veidi, montāža demontāža; parametri, kuri jākontrolē, palaižot un darbinot ģeneratoru, elektrodzinēju; korpusu zemēšana; elektroenerģijas uzskaitē; periodiskās pārbaudes, pienemšanas-nodošanas pārbaudes u.c.</p>	
Sertifikācijas virziens:	Ēku elektroinstalācija
<p>Teorētiskie aspekti: elektriskās angaismes sistēmas un veidi; elektroinstalācijas veidi; gaismekļu IP un IK; zemēšanas sistēmas; PEN, PE, N kopnes; elektrisko sadalītu veidi; zibensaizsardzības sistēmu iedalījums klasēs, materiāli un savienojumi; aizsargpasākumi pret traumējumu no pieskarsrieguma un soļa sprieguma u.c.</p> <p>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes: materiālu atbilstība, vadu un kabeļu montāžas veidi un īpatnības atkarībā no apkārtējas vides ietekmes, šķērsgriezumi; līniju aizsardzības risinājumi; iekštelpu apgaismojuma līmeņi; elektroinstalācijas un gaismekļu montāžas darbi; zemēšanas un nullēšanas vadu šķērsgriezuma izvēle; komercuzskaites uzstādīšanas vieta un prasības ierīkošanai, viedā uzskaitē; sprādzenbīstamās zonās; komutācijas aparāti; elektrisko sadalītu veidi un montāžas prasības; komercuzskaites pieslēguma shēmas, aizsardzība un pārbaudes; materiāli un savienojumi; pārbaudes zemēšanas un nullēšanastīklos; elektroietaišu, zemētājsistēmas ierīkošanas darbu pienemšana u.c. elektriskās sadalīnes; zibensaizsardzības sistēma, pārsriegumaizsardzības ierīču koordinēšana u.c.</p>	

Sertifikācijas virziens:	Elektrotehniskās kontroles, vadības un automatizācijas sistēmas
<i>Teorētiskie aspekti:</i> elektriskās apgaismes sistēmas un veidi; elektroinstalācijas veidi; gaismekļu IP un IK; zemēšanas sistēmas; PEN, PE, N kopnes; elektrisko sadalītu veidi; zibensaizsardzības sistēmu iedalījums klasēs, materiāli un savienojumi; aizsargpasākumi pret traumējumu no pieskarsprieguma un soļa sprieguma u.c.	<i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> elektroinstalācija caurulēs, kanālos, kārbās, plauktos un uz trosēm; elektroinstalācijas veidi bēniņos, virs piekaramiem griestiem, koka konstrukcijās; elektroinstalācijas un gaismekļu ierīkošana, dzīvojamās mājās, publiskās un ražošanas ēkās, sprādzienbīstamās zonās; komutācijas aparāti; vadības sadalītu veidi un montāžas prasības; komercuzskaites pieslēguma shēmas, aizsardzība un pārbaudes; zibensaizsardzības un pārsriegumaizsardzības ierīkošana, materiāli un savienojumi; pārbaudes zemēšanas un nullēšanas tīklos; elektroietaišu, zemētājsistēmas ierīkošanas darbu pieņemšana u.c.
Sertifikācijas virziens:	Elektrotehniskās kontroles, vadības un automatizācijas sistēmas
<i>Teorētiskie aspekti:</i> temperatūras, spiediena, patēriņa mērīties; hidrauliskie, pneimatiskie, elektriskie regulatori; barošanas avoti; AAI un ARI pamatprincipi; elektrisko dzinēju automātiskās vadība; digitālvadības pamatprincipi; kopdarbība ar vadības informācijas sistēmu u.c.	<i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> automātiskās vadības kēdes elementi; kontroles un automātiskās regulēšanas ierīču montāža; strāvmaiņi un spriegummaiņi, to pieslēgšanas shēmas; kontroles kabeļu veidi, markēšana un montāža; releju iekārtu darbības pārbaudes; elektroietaišu zemēšanas nosacījumi u.c.
Sertifikācijas virziens:	Transporta elektrotīkli un elektroiekārtas
<i>Teorētiskie aspekti:</i> kontaktvada izvietojums tramvaja un trolejbusa līnijās; kontaktvada veidi, mehāniskās un elektriskās īpašības; izolācija un izolatori kontaktīklā; kontaktelementu šķērsojumi un tuvinājumi ar citiem inženierīkiem; organizatoriskie pasākumi, pirms kontaktīkla balstu izbūves pilsētā u.c.	<i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> pielietojamie instrumenti un mehānismi kontaktīkla montāžā; sintētiskās troses veidi, montāža; balstu pamatu veidi, balstu veidi, montāža; atsašu montāžas augstums; kontaktvada spailes un to montāža; pārmijas, signalizācijas, pārslēgšanas un bloķēšanas elementu montāža; pārsriegumaizsardzības montāža; ierīkošanas darbu pieņemšana u.c.
Sertifikācijas virziens:	Automātisko ugunsdzēsības un ugunsaizsardzības sistēmu elektroapgāde
<i>Teorētiskie aspekti:</i> prasības ugunsgrēka trauksmes sistēmām un iekārtām; elektroapgādes iekārtas, galvenais barošanas avots, rezerves barošanas avots; mazspriegumi: nominālās vērtības; iegūšana un izmantošana; prasības kabeļiem un savienojumiem; prasības kontroles un indikācijas iekārtu izvietojumam; telpu iedalījums pēc vides rakstura u.c.	<i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> automātisko ugunsdzēsības un ugunsaizsardzības sistēmu elektroapgādes montāžas prasības, remontadrbi; kabeļu instalācija, kabeļu maršrutēšana, kabeļu savienojumi un gali; prasības ugunsgrēka uztveršanas un ugunsgrēka signalizācijas iekārtu ekspluatācijai u.c.
Sertifikācijas virziens:	Zibensaizsardzība un pārsriegumaizsardzība
<i>Teorētiskie aspekti:</i> tiešie un inducētie pārsriegumi; riska veidi, risku komponentes; zibensaizsardzības sistēmu iedalījums klasēs; dabīgo sastāvdaļu izmantošana; pārsriegumaizsardzības ierīču (PAI) tipi; aizsardzības zonu koncepcija; pretempulsu aizsargsistēmas; ekranēšana u.c.	<i>Konstrukcijas, ierīkošana, ekspluatācijas, prasības un pārbaudes:</i> elektropārvades līniju balstu zemēšanas principi; zemsrieguma elektropārvades līnijas pārsriegumaizsardzība; IT un sakaru līniju pārsriegumaizsardzība; īpašu objektu, tostarp, ar sprādzienbīstamām zonām, zibensaizsardzība; ēku zibensaizsardzība un pārsriegumaizsardzība; zibens uztvērējsistēmas ierīkošana, zibens novēdējsistēmas ierīkošana; zemētājsistēmas ierīkošana; potenciālu izlīdzināšana; PAI uzstādīšana u.c.; zibensaizsardzības sistēmas materiāli un savienojumu nodrošināšana; zibensaizsardzības sistēmas testēšana u.c.

KRITĒRIJU

Visi zemāk minētie dokumenti attiecas uz spēkā esošām versijām.

I Likumi

1. Aizsargjoslu likums.
2. Būvniecības likums.
3. Darba likums.
4. Darba aizsardzības likums.
5. Enerģētikas likums
6. Par atbilstības novērtēšanu.
7. Par autoceļiem.
8. Par aviāciju.
9. Par mērījumu vienotību.
10. Ugunsdrošības un ugundsēzības likums.

II Ministru kabineta noteikumi

1. **MK not. Nr. 74.** Prasības degvielas uzpildes staciju tehnoloģiskajām iekārtām un lekārtu tehniskās uzraudzības kārtība.
2. **MK not. Nr. 92.** Noteikumi par kuñošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdenos.
3. **MK not. Nr. 92.** Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus.
4. **MK not. Nr. 113.** Kravas celtņu tehniskās uzraudzības kārtība
5. **MK not. Nr. 137.** Cilvēku celšanai paredzēto pacēlāju tehniskas uzraudzības kārtība
6. **MK not. Nr. 143.** Darba aizsardzības prasības, strādājot augstumā.
7. **MK not. Nr. 156.** Būvizstrādājumu tirgus uzraudzības kārtība.
8. **MK not. Nr. 169.** Būvspeciālistu kompetences novērtēšanas un patstāvīgās prakses uzraudzības noteikumi.
9. **MK not. Nr. 195.** Mašīnu drošības noteikumi
10. **MK not. Nr. 209.** Iekārtu elektrodrošības noteikumi.
11. **MK not. Nr. 238.** Ugunsdrošības noteikumi.
12. **MK not. Nr. 253.** Atsevišķu inženierbūvju būvnoteikumi.
13. **MK not. Nr. 300.** Darba aizsardzības prasības darbā sprādziebīstamā vidē.
14. **MK not. Nr. 344.** Darba aizsardzības prasības, pārvietojot smagumus
15. **MK not. Nr. 359.** Darba aizsardzības prasības darba vietās.
16. **MK not. Nr. 372.** Darba aizsardzības prasības, lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus.
17. **MK not. Nr. 400.** Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā.
18. **MK not. Nr. 421.** Noteikumi par darba vietu aprīkošanu uz ceļiem.
19. **MK not. Nr. 500.** Vispārīgie būvnoteikumi.
20. **MK not. Nr. 502.** Noteikumi par būvspeciālistu un būvdarbu veicēju civiltiesiskās atbildības obligāto apdrošināšanu.
21. **MK not. Nr. 526.** Darba aizsardzības prasības, lietojot darba aprīkojumu.
22. **MK not. Nr. 529.** Ēku būvnoteikumi.
23. **MK not. Nr. 558.** Dokumentu izstrādāšanas un noformēšanas kārtība.
24. **MK not. Nr. 570.** Noteikumi par objektu markēšanu un aprīkošanu ar aizsarggaismām.
25. **MK not. Nr. 573.** Elektroenerģijas ražošanas, pārvades un sadales būvju būvnoteikumi.
26. **MK not. Nr. 660.** Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība
27. **MK not. Nr. 666.** Noteikumi par metroloģiskajām prasībām aktīvās elektroenerģijas skaitītājiem.
28. **MK not. Nr. 759.** Noteikumi par publisko elektroapgādes tīklu sprieguma prasībām.
29. **MK not. Nr. 883.** Noteikumi par atļaujām elektroenerģijas ražošanas jaudu palielināšanai vai jaunu ražošanas iekārtu ieviešanai.
30. **MK not. Nr. 950.** Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība.
31. **MK not. Nr. 982.** Enerģētikas infrastruktūras objektu aizsargjoslu noteikšanas metodika.
32. **MK not. Nr. 1041.** Noteikumi par obligāti piemērojamo energostandartu, kas nosaka elektroapgādes objektu ekspluatācijas organizatoriskās un tehniskās drošības prasības.

III Latvijas būvnormatīvi

1. **LBN 003.** Būvklimatoloģija.
2. **LBN 008.** Inženiertīklu izvietojums.
3. **LBN 201.** Būvju ugunsdrošība.
4. **LBN 202.** Būvprojekta saturs un noformēšana.
5. **LBN 208.** Publiskas būves.
6. **LBN 211.** Dzīvojamās ēkas.
7. **LBN 221.** Ēku iekšējais ūdensvads un kanalizācija.
8. **LBN 222.** Ūdensapgādes būves.
9. **LBN 231.** Dzīvojamo un publisko ēku apkure un ventilācija.
10. **LBN 261.** Ēku iekšējā elektroinstalācija.
11. **LBN 310.** Darbu veikšanas projekts.
12. **LBN 405.** Būvju tehniskā apsekošana.

IV Piemērojamo standartu saraksti

1. Nacionālā standartizācijas institūcija publicē tīmekļvietnē www.lvs.lv to Latvijas nacionālo standartu sarakstus, kurus piemēro attiecīgā tiesību akta prasību izpildei.
Standartus bez maksas var lasīt:
LVS, Krišjāņa Valdemāra ielā 157, 305. kab., darba dienās no plkst. 10.00. līdz 15.00.
LEEA Spec SC, Šmerļa ielā 1, 4.stāva, norādītajā darba laikā.
2. LEK energostandartu saraksts tīmekļvietnē www.lekenergo.lv